

Pres-konferencija Akademije arhitekture Srbije, 31. I 2007. u zgradi TANJUG-a u Beogradu

SRBIJA mora da se obračuna sa građevinskom i urbanističkom mafijom. Glas razuma za zaustavljanje neprimerenog ponašanja i katastrofalne situacije u građevinarstvu, preciznije u oblasti nadgradnje, protiv investitora i projekatana koji ruše i zidaju šta i gde hoće, uglavnom bez valjanih dozvola, u ime svojih članova, podigla su četiri strukovna udruženja: Savez arhitekata Srbije, Akademija arhitekture Srbije, Inženjerska komora Srbije i Društvo arhitekata Beograda.

Od zakonodavne i izvršne vlasti naše zemlje, ovi stručnjaci, traže da stanu na put narušavanju i potpunom uništavanju ambijentalnih, kulturnih i arhitektonskih vrednosti, ne samo u glavnom gradu već i u svim drugim gradovima i varošicama Srbije.

Tim pre što su pomenuti primeri rezultat nečije neodgovornosti, nestručnosti, nebrige, pa čak i sračunate zloupotrebe ovlašćenja, koja imaju. Arhitekta su navele da bi bilo vrlo dobro kada bi naša zakonodavna vlast uvela - građevinsku policiju.

- U svim razvijenim evropskim zemljama, postoji ovakva policija - rekao je akademik profesor Branislav Mitrović, predsednik Skupštine Inženjerske komore Srbije. - Ingerencije ovakve policije su velike. Mnogo veće nego što ih ima naša građevinska inspekcija. U stanju su da u roku od pet minuta zatvore neko gradilište, koje ne može da nastavi s radom sve dok ne dobije sve neophodne dozvole - građevinske, ali i od zavoda za zaštitu spomenika. Investitori, bez obzira koliko moćni, moraju da poštuju donete odluke.

Nažalost, ovo nije slučaj kod nas. Upravo zbog toga, arhitekta zahtevaju da se nadležni striktno pridržavaju slova zakona, jer, često bi bilo dovoljno samo to. Recimo, u Generalnom urbanističkom planu piše da je neophodno "poštovanje izvorne fasade", ili, da nije dozvoljena nikakva prerada ili izmišljanje druge fasade umesto postojeće. No, zbog toga što se ovakve i mnoge druge stavke iz Generalnog urbanističkog plana i drugih zakona nedovoljno poštuju, strukovna udruženja arhitekata su i digla svoj glas i zatražila osnivanje građevinske policije. Između ostalog, rešili su i da osnuju Apelacioni Odbor suda časti za zaštitu autorskih prava, kao i da se pri Inženjerskoj komori Srbije ustanovi kancelarija advokata, koja bi pomagala u rešavanju sporova o kojima su govorili.

- Arhitekta niko ništa ne pita - kaže prof. dr Mihajlo Mitrović. - Od njihovih dela, nadogradnjom prave se prava arhitektonska rugla. Zavladao je zlo i haos u ovoj oblasti. Finansijski građevinski moćnici rade šta hoće, čak se ne obaziru na naloge o zaustavljanju gradnje, koje im izda nadležno Ministarstvo.

Nadležni u Republici i Beogradu različito reaguju na inicijativu stručnjaka. Ministarstva za kapitalne investicije i ekonomske odnose sa inostranstvom pokrenula su proceduru za izradu novih zakona o zemljištu, gradnji i planiranju. Ovaj paket zakona radi se zahvaljujući donaciji austrijske vlade. Napravljen je model što nije dovoljno da bi se krenulo u javnu raspravu. Ali, ovim zakonima ne može da se predvidi takozvana "građevinska policija" jer to je nadležnost MUP.

- Lično podržavam ideju da se formira građevinska policija - navodi Milan Miljević, državni sekretar u Ministarstvu za kapitalne investicije zadužen za urbanizam i građevinu. - Pitanje je da li u okviru MUP ili pri gradovima i opštinama. Smatram da kao što u MUP postoji odeljenje za privredni kriminal, za narkotike, tako bi trebalo da se oformi i odeljenje za građevinu i urbanizam, posebno sada u periodu tranzicije kada je izgradnja veoma unosan biznis.

To odeljenje, dodaje Miljević, bavilo bi se zloupotrebom službenog položaja, falsifikovanjem službenih isprava i tome slično. To bi bila velika podrška građevinskoj i urbanističkoj inspekciji.

Naravno, neophodno je da zaposleni u tom odeljenju budu edukovani da znaju pravila koja važe u oblasti građevine i urbanizma. Da je formiranje građevinske policije neophodno najbolje govori i primer da u praksi nema dovoljno presuda odnosno sankcija u urbanizmu. Podnet je niz krivičnih prijava, ali je izrečen mali broj pravosnažnih presuda.

Novosti, 1. II 2007.